

MIHAI BĂRBULESCU, **Interferențe spirituale în Dacia romană**, Ed. „Dacia“, Cluj-Napoca, 1984, 238 p. + 20 pl.

Răspunzînd unor imperative istoriografice de strictă necesitate, lucrarea semnată de Mihai Bărbulescu vine să înfățișeze specialistului, dar și iubitorului de istorie una dintre cele mai frumoase pagini ale duratei noastre — momentul roman în Dacia sub forma sa cea mai elevată. Căci abordînd interferențele dintre diferitele compartimente ale vieții culturale, autorul ne-a relevat un fragment din fascinanta ambianță spirituală de acum optsprezece veacuri a teritoriului carpato-danubian.

Subiect mai puțin frecventat în cercetarea noastră istoriografică, întrepătrunderile culturale dezvăluie aspecte nebănuite, mai greu decelabile într-o analiză pozitivistă; ele pun în lumină acele resorturi care formează ceea ce adesea numim **forma mentis** a unei civilizații — în cazul nostru a celei daco-romane. Urmărind din paginile cărții asupra căreia ne-am propus să stăruim conexiunile dintre arhitectură, sculptură și religie (cap. III), dintre arta reprezentării și fenomenul religios (cap. IV) — acesta din urmă văzut sub înfățișarea sa specifică provinciei nord-dunărene (cap. V), dintre monumentul funerar, mitologie și practicile ritualului funerar (cap. VI), putem desprinde cu ușurință importanța unei asemenea abordări pentru înțelegerea vieții spirituale și a romanizării Daciei, locul ei în contextul civilizației romane, perpetuarea în timp a unor forme culturale (v., mai ales, cap. VII). Din această perspectivă, așa cum a demonstrat convingător autorul, îmbinînd acribia documentară cu analiza minuțioasă și generalizarea îndrăzneată, viața spirituală a provinciei Dacia, sub „toate aspectele ei“, a contribuit la „desăvîrșirea“ romanizării acestui teritoriu și i-a asigurat un loc bine definit în ansamblul spiritualității romane.

Scrisă cu multă pasiune, într-un stil elegant, lucrarea lui Mihai Bărbulescu, „bilanț“ și, totodată, „punct de plecare“ al cercetării, poate fi considerată un reper în istoriografia dedicată provinciei traiane.

Nelu Zugravu

HADRIAN DAICOVICIU, DORIN ALICU, **Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa**, 1984, 246 p. + 25 fig. + 1 plan; NICOLAE GUDEA, **Porolissum. Res Publica Municipii Septimii Porolissensium**, 1986, 212 p. + 51 fig. + 1 hartă, Ed. „Sport-Turism“, București, colecția „Monumente și muzee“.

Fericita inițiativă a Editurii Sport-Turism de a pune la dispoziția publicului larg ghiduri care să-i înlesnească o comunicare mai strînsă cu vestigiile trecutului s-a materializat și în apariția a două micromono-

grafii dedicate unor obiective de importanță aparte din istoria noastră mai îndepărtată — una prezentînd capitala Daciei traiane, alta destinată așezării de la „Porțile Meseșului”-Porolissum. Utilitatea acestor lucrări nu se rezumă doar la aceea de a fi îndrumătoare turistice ; în egală măsură, deși într-o formă restrînsă, cele două micromonografii pun în circuitul științific date indispensabile pentru înțelegerea unor procese și fenomene din istoria noastră veche : continuitatea dacică în timpul provinciei Dacia romană, romanizarea acesteia și continuitatea daco-romană. Elaborate de binecunoscuți specialiști în domeniu după toate normele rigurozității științifice, cărțile în discuție relevă pulsația unei vieți istorice neîntrerupte atît în ctoria traiană, la al cărei nume Hadrian a adăugat și pe cel al cetății de scaun a regilor daci, ca o dovadă a împleririi strînse dintre două etnosuri, cît și la Porolissum — așezare — simbol prin succesiunea neîntreruptă a civilizațiilor, din preistorie pînă la urmașii daco-romanilor. Așadar, paginile celor două lucrări, prin datele și faptele prezentate, invită lectorul să se apropie mai mult, cu gîndul și cu privirea, de strămoși ; cuvintele unuia dintre autori ne pot fi îndemn : **AVE VIATOR STA, ADSPICE, COGITA ET NUNC VALE VIATOR.**

Nelu Zugravu

M. TODOSIA, I. SAIZU, **Cultură și economie (puncte de vedere din perioada interbelică)**, Ed. „Junimea” Iași, 1986, 304 p.

Lucrarea realizată de doi dintre cei mai cunoscuți specialiști ce au investigat din diverse unghiuri evoluția vieții economice și culturale din perioada interbelică, etapă de profunde și semnificative mutații în structura societății românești, se dovedește deosebit de interesantă prin punctele de vedere puse în discuție.

Limitarea subiectului la cele două decenii interbelice ni se pare firească, pentru condițiile în care generația Marii Uniri a fost chemată să se consacre idealului de mari realizări din acești ani. Studiul celor doi autori propune deci o sistematizare a ideilor și proiectelor elaborate în perioada interbelică, evidențiind rolul școlii, al științei și culturii în societatea românească, așa cum acesta a fost înțeles de cei mai de seamă gînditori, și nu numai de ei, și cum s-a răsfrînt mai apoi în diferite inițiative, sub patronaj instituțional și în practica economică.

În noul cadru istoric de după Marea Unire, răstimpul interbelic a fost în chip obiectiv o perioadă de preocupare teoretică pentru a pune în mișcare toate pîrghiile școlii, în primul rînd al învățămîntului tehnic superior, în folosul pregătirii generațiilor la o muncă productivă, la dez-